

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

20 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Boico Victor, Diaconu Iurie, Catan Liliana, Guzun Ion,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursul ordinar declarat de către avocatul Stratu Andrei în numele părții vătămate Tulei Ion, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 septembrie 2021, în cauza penală în privința lui,

Gîrbu Valentin XXXXX, născut la data de
XXXXX.

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 30.10.2019 – 23.12.2019;

Instanța de apel: 13.01.2020 – 22.09.2021;

Instanța de recurs: 24.12.2021 – 20.06.2022.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 23 decembrie 2019, pronunțată pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, în conformitate cu prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală, Gîrbu Valentin, a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 264 alin. (1) Cod penal și i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 6 (șase) luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 (un) an.

Conform art. 90 Cod penal, pedeapsa stabilită lui Gîrbu Valentin s-a suspendat condiționat pe un termen de 1 (un) an și nu va fi executată dacă în termenul de probă fixat condamnatul Gîrbu Valentin nu va săvârși o nouă infracțiune și, prin comportare corectă, exemplară și respectarea condițiilor termenului de probă, va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat.

S-a admis parțial acțiunea civilă înaintată în procesul penal de către Tulei Ion. S-a dispus încasarea de la Gîrbu Valentin în folosul Tulei Ion suma de bani în mărime de 15 000 (cincisprezece mii) lei - cu caracter de prejudiciu moral cauzat prin infracțiune și, respectiv, 5 000 (cinci mii) lei - drept cheltuieli de acordare a asistenței juridice. În rest, acțiunea civilă înaintată în procesul penal de către Tulei Ion cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune, s-a respins ca fiind neîntemeiată.

S-a dispus încasarea de la Gîrbu Valentin în folosul statului, cheltuielile judiciare în sumă de 320 (trei sute douăzeci) lei.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat că, la data de XXXXX, aproximativ la ora 09⁰⁰, Gîrbu Valentin fiind deținător al permisului de conducere a mijlocului de transport de categoria „B, C, D, E”, aflându-se la volanul autovehiculului de model „Volkswagen Golf”, cu numărul de înmatriculare XXXXX, deplasându-se pe bd. XX, din direcția str. XX spre str. XXX din mun. Chișinău, exprimând neatenție față de trafic și încredere exagerată în sine, a încălcat cerințele Regulamentului Circulației Rutiere, Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13.05.2009 și anume: prevederile pct. 3 al Regulamentului Circulației Rutiere, în conformitate cu care: „participanții la trafic sunt obligați să respecte regulile de circulație, semnificația mijloacelor și prin acțiunile lor să nu cauzeze prejudicii altor participanți la trafic, să nu-i expună pericolului”; prevederile pct. 10 alin. (1) lit. b) al Regulamentului Circulației Rutiere, în conformitate cu care, „persoana care conduce un vehicul trebuie: ...b) să posede cunoștințe și să execute cerințele prezentului regulament, precum și să posede dexteritatea necesară de a conduce în siguranță vehiculul pe drum...”, prevederile pct. 11 lit. f) al Regulamentului Circulației Rutiere, în conformitate cu care, „la trecerile pentru pietoni cu circulația nedirijată să cedeze trecerea pietonilor aflați în traversarea drumului pe partea carosabilului în direcția de mers a vehiculului”; prevederile pct. 45) al Regulamentului Circulației Rutiere, în conformitate cu care „conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) situația rutieră; În cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului”; iar în preajma edificiului 1/2, de pe bd. XXX, mun. Chișinău, nu s-a isprăvit cu conducerea mijlocului de transport, nu a ținut cont de totalitatea factorilor care reglementează siguranța conducerii mijlocului de transport, nu a ținut cont de obstacol aflat în limita vizibilității sale, nu a cedat trecerea pietonului Tulei Ion, care traversa partea carosabilă pe trecerea de pietoni, de la dreapta spre stânga, relativ deplasării mijlocului de transport, comițând tamponarea acestuia. În consecință, în urma impactului, pietonului Tulei Ion, i-au fost provocate conform Raportului de expertiză judiciară (medico-legală) nr. XXXXX din 17.10.2019, leziuni corporale sub formă de „fractura osului radial stâng în loc tipic cu deplasarea fragmentelor, fractura închisă a olecrononului stâng cu deplasarea fragmentelor cu edem posttraumatic al țesuturilor moi la acest nivel, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, condiționează dereglarea sănătății

de lungă durată și în baza acestui criteriu, se califică ca vătămare corporală medie”.

Acțiunile lui Gîrbu Valentin, au fost încadrate în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, adică încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere, de către persoana care conducea mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale și a sănătății unei persoane.

3. Sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 23 decembrie 2019, a fost atacată cu apel de către avocatul Stratu Andrei în interesele părții vătămate și civile Tulei Ion prin care a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care a admite integral acțiunea civilă și a dispune încasarea din contul părții civilmente responsabile Gîrbu Valentin în beneficiul părții civile Tulei Ion a prejudiciului material în mărime de 63 203 lei, cheltuielile judiciare în mărime de 5 000 lei și prejudiciul moral în mărime de 150 000 lei.

3.1 În motivarea cerințelor sale a invocat următoarele aspecte:

- în cadrul cercetării judecătorești, nici o parte - atât inculpatul cu apărătorul său, partea vătămată cu apărătorul său sau procurorul nu s-au expus asupra faptului că pârâțul nu este corect, or, prevederile art. 221 alin. (2) Cod de procedură penală prevede că acțiunea civilă se înaintează față de bănuit, învinuit, inculpat;

- mai mult ca atât, legislația în vigoare îi acordă dreptul inculpatului de a acționa în regres către Compania de asigurări menționată în sentința supusă apelului;

- prima instanță urma a dispune încasarea integrală a prejudiciului material cauzat, și anume: - cu toate că la tratamentul lui Tulei Ion, cheltuielile au fost mult mai mari, se invocă numai cheltuielile pentru efectuarea tomografiei în mărime de 3203 lei (cu titlu de cheltuieli pentru controlul medical);

- în ceea ce ține de venitul ratat: conform adeverinței nr. 42 din 09.12.2019 eliberată de la locul de muncă, și anume SRL „Aderent-Grup”, Tulei Ion este angajat în calitate de meșter-tâmplar (și anume din acest considerent nu va putea activa pe o perioadă de 6 luni), deoarece brațul fracturat nu-i permite de a activa ca tâmplar. Luând în considerație că activitatea de muncă pe teritoriul Republicii Moldova a lui Tulei Ion este din luna iulie 2019 (anterior activând peste hotarele RM), prin urmare indemnizația de boală nu i se calculează în mărime de 100% din salariu, dar numai unele procente, și anume pentru luna septembrie au fost calculate numai suma de 2207,52 lei. Luând în considerație că salariul real mediu pentru cele două luni lucrate a fost în mărime de 12950,74 (12696,81 + 13204.67 / 2), consideră oportun de a fi calculat diferența de ceea ce îi oferă indemnizația de boală și salariul real în mărime de 10 000 lei pentru fiecare lună când Tulei Ion nu va putea activa din cauza traumei primite în urma accidentului rutier;

- luând în considerație că nu va putea activa pe o perioadă de 6 luni, consideră venitul ratat de a fi calculat în mărime de 60 000 lei;

- inculpatul Tulei Ion având familie, inclusiv 2 copii minori, numai el era unicul întreținător al familiei date și în urma accidentului rutier nu-și poate întreține familia (soția nefiind angajată în câmpul muncii);

- prima instanță neîntemeiat a statuat mărimea prejudiciului moral la numai 15 000 lei, deoarece Tulei Ion prin traumele primite în urma acestui accident rutier, a avut suferințe fizice și psihice deoarece atât în fața familiei, cât și în fața societății a devenit o persoană care nici nu s-a putut întreține/ajuta, având nevoie la început permanent de ajutorul cuiva.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, din 22 septembrie 2021, apelul declarat de avocatul Stratu Andrei în interesele părții vătămate și civile Tulei Ion împotriva sentinței Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 23 decembrie 2019, a fost respins ca fiind nefondat, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1 Instanța de apel a stabilit că, acțiunile infracționale ale inculpatului Gîrbu Valentin, întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, sentința primei instanțe nefiind contestată în această parte, de către părțile la proces.

Totodată, a constatat că partea vătămată Tulei Ion, fiind asistat de avocatul Andrei Stratu a depus acțiune civilă, anexând în susținerea poziției sale un șir de înscrisuri (f.d. 108 - 125), prin care a solicitat încasarea din contul inculpatului Gîrbu Valentin în beneficiul părții vătămate Tulei Ion, a sumei de 63203 lei, cu titlu de prejudiciu material determinat prin cheltuielile suportate pentru investigații medicale în sumă de 3203 lei și 60000 lei - venitul ratat și a prejudiciului moral, în cuantum de 150000 lei, argumentat prin suferințe fizice și psihice motivate prin faptul că atât în fața familiei, cât și în societate, a devenit o persoană care nu se putea întreține/ajuta, având nevoie de ajutor, precum și, încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5000 lei.

Cu referire la cerința privind încasarea prejudiciului material în cuantum de 63203 lei de la inculpatul Gîrbu Valentin, instanța de apel a reținut, prima instanță a conchis că nu este înaintată împotriva pârâtului corect - inculpatul Gîrbu Valentin, pârât urmând a fi SA „Donaris Vienna Insurance Group” în temeiul raporturilor juridice apărute în baza contractului de răspundere obligatorie RCAI- XXXXX din 05 noiembrie 2018 (f.d. 40) și art. 15 alin. (1) și (2) din Legea nr. 414-XVI din 22.12.2006 „cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule”.

Din considerentele menționate supra, instanța de apel a respins ca nefondată pretenția părții vătămate și civile Tulei Ion formulată în acțiunea civilă înaintată împotriva lui Gîrbu Valentin cu privire la încasarea prejudiciului material în mărime de 63203 lei, cu mențiunea că, apelantul Tulei Ion nu este lipsit de dreptul de a adresa o acțiune civilă reparatorie în instanța de drept comun împotriva SA „Donaris Vienna Insurance Group”, care ulterior

urmează să decidă dacă are temei legal de a adresa, eventual o acțiune în regres împotriva lui Gîrbu Valentin.

În ceea ce privește prejudiciul moral solicitat în acțiunile civile, instanța de apel a reținut că, prin cererea de apel formulată împotriva sentinței primei instanțe, partea vătămată și civilă Tulei Ion a solicitat încasarea prejudiciului moral în sumă de 150 000 lei de la inculpatul Gîrbu Valentin, însă, instanța de apel a apreciat suma solicitată de către reclamant ca fiind exagerată, reieșind din circumstanțele cauzei și de persoana inculpatului, cât și de comportamentul acestuia după comiterea infracțiunii, considerând mărimea compensației evaluată de către prima instanță la suma de 15000,00 lei ca fiind echitabilă și rezonabilă și care va fi o compensare echitabilă a suferințelor suportate de reclamant.

În acest sens, instanța de apel a reținut că, la estimarea prejudiciului moral, s-a luat în calcul menținerea unui echilibru între compensații și venituri nejustificate, respectându-se concomitent criteriul echității care presupune în sine că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, adică în așa fel trebuie stabilite, încât să asigure efectiv o compensare suficientă și nicidecum exagerată a prejudiciului moral cauzat, luându-se în seamă de gravitatea infracțiunii, de caracterul și gradul suferințelor psihice, respectiv, de măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate lui Tulei Ion.

Pe de altă parte, instanța de apel a respins și argumentele de apel invocate de apelanți referitor la admiterea integrală a pretențiilor de ordin moral în quantum de 150 000 lei, deoarece această evaluare a daunelor morale este inequitabilă în coraport cu suferințele fizice și psihice suportate de către reclamant, dar și față de situația financiară a inculpatului, care nu este angajat în câmpul muncii, fiind pensionar.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Stratu Andrei în numele părții vătămate Tulei Ion, prin care invocând incidența **pct. 6)** a dispozițiilor alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

5.1 În susținerea recursului avocatul Stratu Andrei în numele părții vătămate Tulei Ion invocă:

- atât în cadrul cercetării judecătorești în prima instanță nici o parte - atât inculpatul cu apărătorul său, sau procurorul nu s-au expus asupra faptului că pârâțul nu este corect;

- prevederile art.221 alin (2) Cod de procedură penală prevede că acțiunea civilă se înaintează față de bănuțit, învinuit, inculpat ..., și nu către compania de asigurări;

- legislația în vigoare îi acordă dreptul inculpatului de a acționa în regres către Compania de asigurări menționată în sentința supusă apelului (Conform prevederilor art. 18 al Legii nr. 414-XVI din 22.12.2006 „cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule);

- conform adeverinței nr.42 din 09.12.2019 eliberată de la locul de muncă, și anume SRL Aderent-Grup, Tulei Ion este angajat în calitate de meșter-tâmplar (și anume din acest considerent nu va putea activa pe o perioadă de 6 luni), deoarece brațul fracturat nu-i permite de a activa ca tâmplar. Luând în considerație că activitatea de muncă pe teritoriul Republicii Moldova a lui Tulei Ion este din luna iulie 2019 (anterior activând peste hotarele RM), prin urmare indemnizația de boală nu i se calculează în mărime de 100% din salariu, dar numai unele procente, și anume pentru luna septembrie au fost calculate numai suma de 2207,52 lei. Luând în considerație că salariul real mediu pentru cele două luni lucrate a fost în mărime de 12950,74 (12696,81 + 13204.67/2), consideră oportun de a fi calculat diferența de ceea ce îi oferă indemnizația de boală și salariul real în mărime de 10 000 lei pentru fiecare lună când Tulei Ion nu va putea activa din cauza traumei primite în urma accidentului rutier. De asemenea, luând în considerație că nu va putea activa pe o perioadă de 6 luni, considerăm venitul ratat de a fi calculat în mărime de 60 000 lei.

- Tulei Ion având familie, inclusiv 2 copii minori, numai el era unicul întreținător al familiei date, și în urma accidentului rutier nu-și poate întreține familia (soția nefiind angajată în câmpul muncii);

- consideră echitabilă valoarea pagubei moral în mărime de 150000lei solicitată.

6. În conformitate cu prevederile art. 431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, avocatul Ciachir Constantin cu inculpatul au depus referință privind opinia sa asupra recursului ordinar, solicitând inadmisibilitatea recursului, ca fiind vădit neîntemeiat,

7. Judecând recursul ordinar declarat și verificând argumentele invocate în raport cu circumstanțele cauzei Colegiul penal lărgit consideră că recursul urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să rejudece cauza și pronunță o nouă hotărâre, dacă nu se agravează situația condamnatului, sau, după caz, dispune rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Drept temei pentru declararea recursului ordinar, avocatul Stratu Andrei în numele părții vătămate Tulei Ion invocă prevederile art. 427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală care stipulează că, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazul când: *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.*

Prin urmare, instanța de recurs atestă că, autorul recursului nu contestă starea de fapt stabilită de instanțele de judecată și nici încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, din care considerente nu se va pronunța referitor la

aceste aspecte, dar critică decizia instanței de apel în latura acțiunii civile.

În acest sens, instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Colegiul, consideră că temeiul pentru recurs semnalat de recurent privind soluția instanței de apel, în ce privește soluționarea acțiunii civile, de reparare a prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune, si-a găsit confirmarea, or aceasta nu a ținut cont în deplină măsură de în condițiile legii și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția în latura civilă.

Colegiul lărgit relevă că declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat produce un efect devolutiv complet în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept în privința persoanelor care l-au declarat.

În susținerea acestei statuări, călăuzitoare este și practica judiciară constantă potrivit căreia, în sensul cerințelor art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sânt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate, dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sânt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal, au fost corect aplicate.

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată.

În continuare, potrivit prevederilor art. 220 alin. (1) Cod de procedură penală, acțiunea civilă în procesul penal se soluționează în conformitate cu prevederile prezentului cod. Normele procedurii civile se aplică dacă ele nu contravin principiilor procesului penal și dacă normele procesului penal nu prevăd asemenea reglementări.

Dispoziția art. 221 alin. (1) Cod de procedură penală stipulează că, acțiunea civilă în procesul penal se înaintează în baza cererii scrise a părții civile sau a reprezentantului ei în orice moment de la pornirea procesului penal pînă la terminarea cercetării judecătorești.

Aliniatul (2) al aceleiași norme procesual-penale prevede că, acțiunea civilă se înaintează față de bănuțit, învinuit, inculpat, față de o persoană necunoscută care urmează să fie trasă la răspundere sau față de persoana care poate fi responsabilă de acțiunile învinuitului, inculpatului.

Totodată, în conformitate cu practica CtEDO, atunci când victima unei infracțiuni se constituie parte civilă în procesul penal, aceasta semnifică introducerea unei cereri în despăgubiri. Chiar dacă ea nu a cerut, în mod expres, repararea prejudiciului suferit. Prin dobândirea calității de parte civilă în procesul penal, ea are în vedere nu numai condamnarea penală a autorului infracțiunii, ci și repararea pecuniară echitabilă a prejudiciului pe care l-a suferit (hotărârea Ernst versus Belgia).

De asemenea, în procesul penal, acțiunea civilă este o modalitate de reparare a prejudiciului cauzat prin infracțiune, or, în conformitate cu normele civile, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial. Pentru exercitarea acțiunii civile în procesul penal sunt necesare anumite condiții. În primul rând este necesar de constatat că infracțiunea a provocat un prejudiciu. Prejudiciul trebuie să fie material, moral sau fizic. Legătura de cauzalitate între infracțiunea săvârșită și prejudiciul reclamat – o altă condiție de exercitare a acțiunii civile. Pentru a se putea pretinde repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune, se cere ca acesta să fie cert. Caracterul cert al prejudiciului înseamnă că acesta este un prejudiciu sigur, s-a produs în realitate, poate fi evaluat.

Conform dispoziției art. 23 alin. (2) Cod de procedură penală, victima unei fapte care constituie componentă de infracțiune este în drept să ceară, în condițiile prezentului cod, pornirea unei cauze penale, să participe la procesul penal în calitate de parte vătămată și să-i fie reparate prejudiciile morale, fizice și materiale.

Articolul 219 Cod de procedură penală, prevede că acțiunea civilă în procesul penal poate fi intentată la cererea persoanelor fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale, morale sau, după caz, le-a fost adusă daună reputației profesionale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia. Persoanele fizice și juridice cărora le-a fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acțiunile interzise de legea penală pot înainta o acțiune civilă privitor la despăgubire prin: 1) restituirea în natură a obiectelor sau a contravalorii bunurilor pierdute ori nimicite în urma săvârșirii faptei interzise de legea penală; 2) compensarea cheltuielilor pentru procurarea bunurilor pierdute ori nimicite sau restabilirea calității, aspectului comercial, precum și repararea bunurilor deteriorate; 3) compensarea venitului ratat în urma acțiunilor interzise de legea penală; 4) repararea prejudiciului moral sau, după caz, a daunei aduse reputației profesionale.

Astfel, se remarcă că acțiunea civilă poate fi înaintată în orice moment de la pornirea procesului penal până la terminarea cercetării judecătorești și aceasta poate fi înaintată personal sau în numele persoanei fizice sau juridice de către reprezentanții părților vătămate recunoscute ca părți civile în procesul penal, prin ordonanța organului de urmărire penală ori prin încheierea instanței de judecată, care judecă cauza ca prima instanță.

În temeiul normelor civile coroborate cu art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală, mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanță în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al făptuitorului prejudiciului și de măsura în care compensarea poate aduce satisfacerea persoanei vătămate.

Față de cele ce preced, instanța de recurs menționează că atunci când este soluționată acțiunea civilă în partea încasării prejudiciului material invocat, instanța de judecată urmează să se ghideze de dispozițiile art. 225 Cod de procedură penală.

Colegiul penal lărgit constată, că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost respectate pe deplin la judecarea cauzei în apel, iar erorile admise nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, întrucât decizia contestată nu conține motive clare pe care se întemeiază soluția pronunțată.

În acest sens, instanța de recurs ordinar verificând materialele cauzei și analizând hotărârea instanței de apel, conchide că la adoptarea soluției de menținere a sentinței în cauză în latura civilă, instanța de apel nu a ținut cont pe deplin de circumstanțele cauzei, nu și-a motivat concluziile adoptate asupra acestei chestiuni, fiind prezentă eroarea de drept prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția* – impunându-se soluția prevăzută de art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea ... parțială a hotărârii atacate, cu dispunerea rejudecării de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, or eroarea de drept nu poate fi înlăturată în instanța de recurs.

În această ordine de idei, cu referire la soluționarea acțiunii civile în procesul penal, Colegiul penal lărgit, reieșind din materialele cauzei, constată că:

În cadrul ședinței de judecată a primei instanțe din 09 decembrie 2019, avocatul Stratu Andrei în numele părții vătămate Tulei Ion, a depus acțiune civilă (f.d. 108-110), prin care a solicitat încasarea din contul părții civilmente responsabile Gîrbu Valentin în beneficiul părții civile Tulei Ion a prejudiciului material în mărime de 63 203 lei, cheltuielile judiciare în mărime de 5 000 lei și prejudiciul moral în mărime de 150 000 lei., susținându-și pretențiile materiale și morale pe parcursul judecării cauzei, atât în prima instanță, cât și în instanța de apel.

După cum rezultă din actele cauzei, prima instanță a admis parțial acțiunea civilă încasând de la Gîrbu Valentin în folosul Tulei Ion suma de bani în mărime de 15 000 (cincisprezece mii) lei - cu caracter de prejudiciu moral cauzat prin infracțiune și, respectiv, 5 000 (cinci mii) lei - drept cheltuieli de acordare a asistenței juridice. În rest, acțiunea civilă înaintată în procesul penal

de către Tulei Ion cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune, s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Motivarea respingerii acțiunii civile înaintată în procesul penal de către Tulei Ion cu privire la repararea prejudiciului material, a fost constatarea primei instanțe că, *“nu este înaintată împotriva pârâtului corect - inculpatul Gîrbu Valentin, pârât urmând a fi SA „Donaris Vienna Insurance Group” în temeiul raporturilor juridice apărute în baza contractului de răspundere obligatorie RCAI- XXXXX din 05 noiembrie 2018...”*.

Prin decizia instanței de apel s-a dispus respingerea apelului declarat de avocatul Stratu Andrei în interesele părții vătămate și civile Tulei Ion ca fiind nefondat, cu menținerea sentinței fără modificări.

Analizând și verificând legalitatea hotărârii contestate în partea soluționării acțiunii civile, în raport dispozițiile art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, Colegiul, consideră întemeiat argumentul invocat în recursul declarat de partea apărării, constatând că instanța de apel a adoptat o soluție greșită sub acest aspect, din următoarele motive.

Colegiul penal lărgit coroborând circumstanțele reținute supra prin prisma nomelor descrise, atestă că instanța de apel nu a judecat apelul avocatului Stratu Andrei în numele părții vătămate Tulei Ion, în condițiile legii și a adoptat o hotărâre nemotivată pe care se întemeiază soluția în latura civilă.

Or, din lucrările dosarului se reține că, Gîrbu Valentin a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 264 alin. (1) Cod penal, pentru faptul că, a încălcat regulile de securitate a circulației rutiere, de către persoana care conducea mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale și a sănătății unei persoane, în următoarele circumstanțe: *la data de XXXXX, aproximativ la ora 09⁰⁰, Gîrbu Valentin fiind deținător al permisului de conducere a mijlocului de transport de categoria „B, C, D, E”, aflându-se la volanul autovehiculului de model „Volkswagen Golf”, cu numărul de înmatriculare XXXXX, deplasându-se pe bd. XXX, din direcția str. XX spre str. XX din mun. Chișinău, exprimând neatenție față de trafic și încredere exagerată în sine, a încălcat cerințele Regulamentului Circulației Rutiere, Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13.05.2009 și anume: prevederile pct. 3 al Regulamentului Circulației Rutiere,; prevederile pct. 10 alin. (1) lit. b) al Regulamentului Circulației Rutiere,, prevederile pct. 11 lit. f) al Regulamentului Circulației Rutiere,;prevederile pct. 45) al Regulamentului Circulației Rutiere,, iar în preajma edificiului 1/2, de pe bd. XXX, mun. Chișinău, nu s-a isprăvit cu conducerea mijlocului de transport, nu a ținut cont de totalitatea factorilor care reglementează siguranța conducerii mijlocului de transport, nu a ținut cont de obstacol aflat în limita vizibilității sale, nu a cedat trecerea pietonului Tulei Ion, care traversa partea carosabilă pe trecerea de pietoni, de la dreapta spre stânga, relativ deplasării mijlocului de transport, comițând tamponarea acestuia. În consecință, în urma impactului, pietonului Tulei Ion, i-au fost provocate conform Raportului de expertiză judiciară (medico-legală) nr. XXXXX din 17.10.2019, leziuni*

corporale sub formă de „fractura osului radial stâng în loc tipic cu deplasarea fragmentelor, fractura închisă a olecrononului stâng cu deplasarea fragmentelor cu edem posttraumatic al țesuturilor moi la acest nivel, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu, se califică ca vătămare corporală medie”.

Totodată se reține că, sentința primei instanțe nefiind contestată în această parte, de către părțile la proces, astfel, lucrul efectuat de către prima instanță și de instanța de apel în latura penală este guvernat de principiul lucrului judecat.

Prin urmare, reținând dispozițiile Codului de procedură penală expuse mai sus, Colegiul penal lărgit remarcă, că în speța dedusă judecății, instanța de apel soluționând chestiunea cu privire la acțiunea civilă, greșit și eronat a conchis că: *“Cu referire la cerința privind încasarea prejudiciului material în cuantum de 63203 lei de la inculpatul Gîrbu Valentin, instanța de fond a conchis că nu este înaintată împotriva pârâtului corect - inculpatul Gîrbu Valentin, pârât urmând a fi SA „Donaris Vienna Insurance Group” în temeiul raporturilor juridice apărute în baza contractului de răspundere obligatorie RCAI- XXXXX din 05 noiembrie 2018 (f.d. 40) și art. 15 alin. (1) și (2) din Legea nr. 414-XVI din 22.12.2006 „cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule”.*”, fără a ține cont de dispozițiile art. art. 219, 221 Cod de procedură penală, or, partea vătămată corect a înaintat acțiunea civilă față de inculpat - în speță subiectul faptei prejudiciabile fiind recunoscut Gîrbu Valentin, care a fost tras la răspundere penală pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art. 264 alin. (1) Cod penal.

Mai mult, interpretarea eronată a instanțelor precum că *“... pârât urmând a fi SA „Donaris Vienna Insurance Group” în temeiul raporturilor juridice apărute în baza contractului de răspundere obligatorie RCAI- XXXXX din 05 noiembrie 2018 ...”*, în speță rezultă din dispozițiile art. 18 al Legii nr. 414-XVI din 22.12.2006 *“cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, ce îi acordă dreptul anume inculpatului Gîrbu Valentin și nu părții vătămate de a acționa în regres către SA „Donaris Vienna Insurance Group”.* Or, raporturile juridice apărute în baza contractului de răspundere obligatorie RCAI- XXXXX din 05 noiembrie 2018, vizează nemijlocit SA „Donaris Vienna Insurance Group” și Gîrbu Valentin.

În aceste condiții instanța de recurs ordinar conchide că, nerespectarea întocmai a normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie eroare de drept prescrisă în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, defectuoasă fiind motivarea soluției, impune soluția admiterii recursului ordinar declarat de către avocatul Stratu Andrei în numele părții vătămate Tulei Ion cu casarea deciziei instanței de apel și dispunerii rejudecării cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

8. La rejudecarea cauzei instanța urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie, să verifice și să aprecieze probele administrate și examinate în instanța de fond, să le dea o apreciere cuvenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 1), 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Stratu Andrei în numele părții vătămate Tulei Ion, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 septembrie 2021, în cauza penală în privința lui *Gîrbu Valentin XXXXX* și se dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la **04 august 2022**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Boico Victor

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Guzun Ion